№ 230. ოქტომბრის 25, ხუთშაბათი. 1866—1884 ოქტომბრის 25, ხუთშაბათი. № 230

„დროების“ redakcia—სასახლის ქუჩაზე, დ. სარაჯიშვილის სახლში.

ხელის-მოწერა მიიღება თბილისში, redakciashi; ქუთაისში, ქალაქების წიგნის მაღაზიაში. გარეშე ეგზოგრანიცოვან ადგილნი: Въ Тифлисѣ, въ Редакціи „Дроэбы“.

ფასი: წელით 9 მ., 11 თვით 8 მ. 50 კ.; 10 თვით—8 მ. 9 თვით—7 მ 50 კ.; 8 თვით—7 მ.; 7 თვით—6 მ. 6 თვით—5 მ.; 5 თვით—4 მ. 50 კ.; 4 თვით—4 მ. 3 თვ.—3 მ.; 2 თვ.—2 მ.; 1 თ.—1 მ.

დროება

ზამოდის ყოველ-დღე ოთხშაბათის გარდა.

ფასი განცხადებისა: სტრიქონზე რვა ა; განცხადება მიიღების ქართველს, რუსულ და სხვა ენაზედაც.

თუ საჭიროება მოითხოვს, redakciaca გასაწერად და შეამოწმოს ფასებაც ყოველ გამაფრთხილებელ წერილებს ფულისაგან წერილებს redakciaca ვერ დაიბარებს ვერრაფერს.

„Объявленія въ Россіи, Царства Польскаго и заграницы принимаются только въ цент. конторѣ объявл. А. Метцль., Москва, Петровка, № 6.

ცალკე ნომერი „დროებისა ღირს 5 კაპეკი.

„დროების“ ფასი ნოემბრის 1-დან წლის დამლევამდე 2 მანეთი.

შინაური ქრონიკა

═ ჩვენ მაგიდაკი ახლად დაბეჭდილი წიგნი, რომელიც შეიცავს ბიოგრაფიულ ცნობებს ზოთა რუსთაველზე. ეს წიგნი შეუთხზავს ბ. ზ. მთაწმინდელს და გამოუცია ეგ. მესხიეს. წიგნი საკმაოდ სუფთად არის გამოცემული. სულ 68 გვერდს წარმოადგენს და ითვლება ნეტარ, თუ მეკითხენ მეტნაკლ მსჯელობაში, რომ წიგნი შეიქმნა ზოთა რუსთაველის ლიტერატურეული სიტყვითად.

═ სოფ. ახალ-ქალაქში, რომელიც ბორის მაზარაში სქუეს და რომელიც დასახლებულია მოიქეებულ ნაწილად სომხობით, გაუმართავთ სომხებისაგან პირველ-დაწყებითი სასოფლო სკოლა და მასწავლებელად გაუგზავნიათ ობოლი სომხებმის სასოფლოდ ეკონომიური სკოლიდან ,,ეკონომიური სკოლა“ ობოლ-ბიჭი სკოლა-ეკონომიურ ობოლ-ბიჭი სკოლა-ეკონომიურ ობოლ-ბიჭი სკოლა-ეკონომიურ

ᲓᲚᲔᲓᲐ ᲔᲒ ᲯᲔᲠ ᲗᲣᲗᲐ ᲒᲝᲜᲔᲑᲐᲨᲘᲐᲡ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲙᲐᲠᲒᲐᲓ ᲨᲔᲛᲫᲚᲔᲑᲐ ᲐᲠᲔᲓᲐ ᲒᲠᲔᲯᲔᲚᲔᲑᲐ, ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ ᲛᲘᲜᲓᲐ, ᲒᲝᲗᲘᲡᲬᲘᲜᲝᲗᲘᲡ ᲓᲐᲮᲣᲚᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲮᲣᲚᲔᲑᲐᲡ. ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲛᲝᲛᲐᲠᲗᲔᲑᲐᲡ ᲓᲐᲪᲕᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲓᲔᲠᲘᲜᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲒᲐᲛᲘᲪᲮᲐᲕᲓᲐ ᲠᲝᲛ ᲙᲐᲠᲒᲐᲓ ᲨᲔᲛᲫᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲣᲤᲠᲝ ᲛᲔᲢᲘ ᲓᲠᲝ ᲰᲥᲠᲐ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲑᲐᲛᲘᲡᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲔᲢᲘ ᲓᲠᲝ ᲰᲥᲠᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗ ᲒᲐᲠᲓᲐᲥᲛᲜᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲫᲚᲔᲑᲚᲝᲑᲐᲡ. ᲜᲘᲨᲜᲐᲕᲓᲐ ᲓᲐᲮᲣᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲐᲮᲚᲐᲠᲓᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲛᲝᲛᲐᲠᲗᲔᲑᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲫᲚᲔᲑᲚᲝᲑᲐᲡ.

= ᲡᲐᲜᲐᲛᲓᲘᲡ ᲡᲬᲠᲐᲤᲘ ᲒᲐᲮᲓᲐ. ᲐᲠᲐᲤᲔᲠᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲐᲠᲐ, ᲠᲝᲛ ᲐᲛ ᲬᲣᲗᲘᲡᲬᲘᲜᲐ ᲡᲐᲮᲚᲔᲑᲨᲘ ᲛᲘᲛᲔ ᲠᲐᲪᲮᲣᲜᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐ ᲓᲐᲜᲘᲡᲣᲤᲠᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲛᲝᲜᲐᲠᲗᲝ ᲓᲘᲓᲘ ᲛᲐᲫᲘᲠᲐ ᲓᲐ ᲑᲣᲜᲐ ᲡᲮᲕᲐ ᲓᲐᲡᲮᲕᲐ ᲐᲛ ᲒᲐᲠᲔᲛᲝᲡ ᲛᲘᲛᲓᲘᲜᲐᲠᲔ ᲡᲐᲥᲛᲔᲚᲝᲡ. ᲐᲛ ᲛᲘᲛᲓᲘᲜᲐᲠᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲛᲓᲘᲜᲐᲠᲔ ᲡᲐᲛᲬᲣᲮᲐᲠᲝ ᲛᲘᲛᲓᲘᲜᲐᲠᲔᲑᲘᲡ ᲨᲣᲠᲝᲛ ᲘᲡᲔᲕᲔ ᲐᲡᲔᲕᲔᲓᲐᲡᲐ ᲠᲣᲡᲔᲗᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲬᲘᲤᲝᲡ ᲓᲐ ᲛᲐᲛ ᲠᲣᲡᲔᲗᲘᲡ ᲬᲐᲠᲛᲝᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲒᲐᲜᲘᲐᲠᲗᲔᲑᲘᲡ ᲨᲣᲚᲘᲡᲛᲬᲘᲤᲝᲓ ᲐᲛᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲛᲐᲡ ᲐᲠᲐ ᲓᲐᲛᲐᲜᲘᲡᲣᲤᲠᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲛᲝᲜᲐᲠᲗᲝ ᲓᲘᲓᲘ ᲛᲐᲫᲘᲠᲐ ᲓᲐ ᲑᲣᲜᲐ ᲡᲮᲕᲐ ᲓᲐᲡᲮᲕᲐ ᲐᲛ ᲒᲐᲠᲔᲛᲝᲡ ᲛᲘᲛᲓᲘᲜᲐᲠᲔ ᲡᲐᲥᲛᲔᲚᲝᲡ. ᲒᲘ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რი, დაბრუნდა რომში. მასაკან მუ-ლამ არ წუნეუნის სხვა-და სხვა ქარდინა-ლებს, რომ მას არა აქვს არა ვითარი მოწერილობა (ინსტრუქცია) მოლაპარაკების განხილვისათვის; რომ თავ. ბიმბარეს მოსწერდა კიდეც ეს დაუბოლოებელი დავა, უნაკოფო მოლაპარაკება რომის სამღვდელოებასთან, რომელსაც დასასრული არ ეძლეოდა. და რადგან ესლა ზეგრმანის კანცლერს არა აქვს დრო, რომ ამ-ვგვარი მოლაპარაკება განაგრძოს, ამისათვის მან გადასწყვიტა, რომ ეგ საქმე ისევ კანონს მიენდოს ყოველის შეუთანხმებლად წინ-და-წინვე სამღვდელოებასთან.

ჟურნალის ა - კითა სკ - ის და მრ - ვლის შესახებ.

(მასზედ ბ-ნს რაულ-და-ლა-ტრაჰმელს.)

ამას წინედ „დროების“ ფელეტონში №№ 182 და 193, წაიკითხე რომ ჟურნალის ბალოლოგებმა სინანულოდ გაცალეს თავიანთი საყვარელი მოძღვარნი. ამაგე ფელეტონში ეწერა ბევრი რამ შეუსაბამო ახლად ფანიშნულ პატრაზედ, ამის გამო მე საჭიროდ ფრაქს ვსთქვი რაოდენიმე სიტყვა: თავმდებობის მიღებისთანავე ახლანდელის პატრ-ის-მიერ ინ მრეკლმა, რომელმაც საქმე უკედ იცის, დაიხსნა მბრუნველობა მისი წარმატებისაგან და განკეთებულისათვის სკოლიკის, რომელნიც დაწესებულ არიან ეკლესიასთან ეკეკეთ და ქალთათვის, დაინახა ავრეთვე მბრუნველობა ეკლესის მემოსაყალ-გასაყალის ფულ თანაბაზედ, რომელიც დასხედ სხვა-და-სხვა პირებსედ გაცემული, ასე რომ არავინ იცის ამოიღება ეს ეკლესიის ფულები მთგან როდისმე თუ არა? მხოლოდ ჩვენი პატრი დიდის გულს მოდგინებით ზრუნავს, რომ სკოლაში მასწავლებელნი ეკონენ მბრომელნი ბინრნი მოიპოვოს. ისიც და მრეველიც ხედავს, რომ მასწავლებლები რიგიანები არ არიან და უბრალოდ იხარჯება მათ-ად ეკლესიის ფული. აი მიზეზი, რომელისათვისაც გამოცელა მათი საჭიროა. ერთი მთგანი, როგორც გეუნახავს და იცით მოსწავლეთა მმობელთაცა, ბედის ალსაში, დაჯდება ქუდ მოუხდელი, ამოიღებს უბიდგან გაჩეთვნა და კითხულოს. ამის გარდა თავისს საქმეებსაც ხშირად იქვე სწერს, პაპიროსს პირიდგან ხომ არ დაკვდეს და ეროს შეგირდთაკენს ეტყვის, ასწავლე შენ სხვათოა და თითონ მერე კლასის დასრულებასაც თუ-ნდ არ მოუდის და გავა სკოლოდგან: მე სხვაგან სჩქარო საქმე მაქვსო და თვის ბოლოს კი სრულს ჯამაგირს ჩაიწყობს ჯიბეში. მეორე მასწავლებელი არსად ნასწავლი არ არის და რიგიანი ყურისგდება და სწავლება ყმაწვილებისა არ შეუძლია, ასე რომ მისგან მოსაწყალე ყრმანი ხელ-მეორეულ სხვას უნდა მიებარნონ; მაგრამ რაც მისგან შეუსწავლიათ ჯერ, ეს უნდა დაიფიწყონ და მერე შეუდგენენ სწავლას და კანონიერად გამოთქმას ოუსული ენისას, რომელიც ასე ძნიელ სჩერია და ღიღან სასარგებლო ჩვენი შვილეთვისთვის: აბა მიბრძანეთ, ბატონებო, თუ ამისთანა მასწავლებლებისგან ყმაწვილები რაიმეს ისარგებლებენ! მსგავი სწავლა სწავლა კი არ არის, დაკარგვა დროსი და ეკუთვნის ამ მასალის დაწერაში, ან დასისტემაებაში. რაც უნდა კარგი მასალა მოგაგროვო. ზეონბისათვის, თუ ტეტრეანდან არ დაანყოთ, თუ მასალის თავთავიკ ადგილ არ მისცეს, ერთი ერთმანეთთან, საჭიროებისამებრ, არ შეთანხაოწორე, მაშინ ის მასალა ფუჭი იქნება და ვერც მკეიდრი ზეონა ეაგრეა. აგრეთვე ითქმის საკმაოდ ლო სახელმძღვანელოს შედგენაზედაც. ამას უეჭველად გამოაეს მბრიტეტული უნდა ჰქონდეს ბაზა და ეკალი, უნდა ჰქონდეს სისტემა. უნდა ადგილიდგან ძნელზე გადაეიდოდეთ, ადილიდგან ზორს ეუფეეიდეთ, კონკრეტულ საგნიდგან ბსტრაქტულზე და ეხ... ეს ფსიხეტემაბ ბ. ბოგებაშვილის სახელმძღვანელოში ბავშვებს პირველადვე დიდ სიძნელე ეუჩენს.

სახალხო ნაწარმოებთა მასალის რომ თავი დაეანებოთ და „ნაბაძნი“ და „ნათარგმნი“ გადაეჩხრიკოთ, შეეერჯელ მოგვინდება გაეკირეებითი ნიშნების დასმა და უკმაყოფილოდ თქმა: ვინ ბ. ბ—შვილი და ვინ პოეტობა ამისთანა დამეგდარი და დალგებული კაცისაო!!. ამ ნაბაძთა და ნათარგმნთა“ სახელმძღვანელოში შეტანას ძალიან დიდი სიფთხილე და გამჭრიახობა უნდა. მართალია, შმინსკის „Родное слово“-ში ბევრი „ნაბაძი და ნათარგმნი“ შეტანილი, მაგრამ ეს ნათარგმნი და ნაბაძი მთარგმნელეეს ისე ოსტატურად დაუხლოოვებიათ და დაუპრიალებიათ რუსის ცხოვრებასთან, რომ ვეეარ ეგანთ, მარგალიტ თეით რუსის გულიდგან ამოოეგლეეეთოოო. ეაიკოთხეთ, მაგ. ბერნაჟეესებური ლექსი „УРОКЪ“ და სხვა ბევრი ამ გვარი და შეადარეთ ჩვენს გთამქმული პედაგოგის ლექსს: — „შაეარდენი და მტრედი“, გაეესინჯეთ ორივეს გრეეგანი ფორმა, რასაც დიდი მნიშვნელობა აქეს ბავშვებისათეის, გაეესინჯეთ პოეტური მარეა და დამეთანხმებით, რომ „შეეარდენი და მტრედ“ დასთანა“ ლექსებით ცოდოა მასწავლებლების და მეტადრე ბავშვების წაკლება.

ეგეოთ, სხეა ლექსი „გოროკოგბისოოეეე

უნდა დაიწესოს, წავიდა მეშვეიდამ სერაქსში, საღაც ნოემბრის 3-ს უნდა შეეერთიანენ მას ინდოეთიდგან წამოსული კომისიის წევრები.

ᲝᲥᲢᲝᲛᲑᲠᲘᲡ 24-Ს

ᲙᲝᲜᲡᲢᲐᲜᲢᲘᲜᲝᲞᲝᲚᲘ. უმაღლესად ნაბრძანებია: სამხედრო სასამართლეში მოწვევა კიევის უნივერსიტეტიდამ დათხოვნილის სტუდენტებისა გადიდვის 1885 წ. იანვრის 1 დე, ხოლო მათთვის, რომელნიც ხელმორედ იქმნებიან მიღებულნი, გადაიდება ეს ვადა იმ დრომდე, ვიდრე სწავლას შეასრულებდენ.

დღეს გარდაიცვალა ბარონი შტიგლიცი.

ᲥᲐᲘᲠᲘ. გორდონის დატკბევების შესახებ გავრცელებული ხმა, რომ ეგორც ჰვლინებენ, აიხსნება მით, რომ მაჰდი ურიცხვის ჯარით გამოჩენილა ხართუმთან. მაჰდის შეუთვლია გორდონისთვის — დანებებდით, მაგრამ გორდონს უთქვამს, რომ ხართუმში გამაგრდება თუნდა 12 წელიწადი კიდევ. მაშინ მაჰდი უბრძოლველად წასულა უკან.

ᲕᲐᲜᲝ. ფერანცეზების რაზმი დასწვეცა ჩინეთელთ უკანა ჯარს და დიდი ზიანი მიუცია.

ᲪᲜᲝᲑᲐᲜᲘ

ᲛᲐᲖᲐᲜᲓᲐ

ხორაგისა, რომელიც იყიდება თბილისის ბაზრებში, დუქნებში და ხელდახელ 1 ოქტომბრიდამ 1 ნოემბრამდე 1884 წ.

გამომგზავნი შური რუსეთის ფეშქაშისა — — 1	გრ. 5 ბ.
ჰაჭარის ფეშქაშის: ბაინგელის ხარისხისა — — 1	ბ. 2½
მეორისა — — — 1	ბ. 2 ბ.
იმავე ფეშქაშ. თორნეში გამომგზავნი:	
პირველი ხარისხის — 1	ბ. 4½
მეორისა — — — 1	ბ. 3 ბ.
მესამისა — — — 1	ბ. 2½
ᲯᲯᲠᲘᲡ-ᲛᲐᲛᲐ ᲨᲣᲠᲘ:	
პირველი ხარის. ლიკუშა 1	ბ. 4½
მეორის ხარის. ლიკუშა 1	ბ. 3½
ოქსამისა — — — 1	ბ. 3 ბ.
ᲫᲠᲐᲮᲘᲡ ᲮᲘᲠᲘᲗ:	
პირველის ხარისხისა — 1	ბ. 7 ბ.
მეორისა — — — 1	ბ. 6 ბ.
სუფა . . . — 1	ბ. 14 ბ.
ტაბრის ხირეი — 1	ბ. 7 ბ.
ᲓᲝᲠᲘᲡ ᲮᲘᲠᲘᲗ:	
პირველის ხარისხისა — 1	ბ. — ბ.
მეორისა — — — 1	ბ. — ბ.

ᲡᲐᲐᲯᲐᲠᲓᲘᲐᲚᲝᲡᲬᲝᲚᲘ ᲓᲘᲠᲔᲥᲢᲝᲠᲘ ᲒᲐᲜᲘ ᲢᲔᲠᲔᲛᲘᲢᲔᲕᲘ ამით აცნობებს, რომ ქ. თბილისის მოქალაქეთა მიერ გარეშე მოსიარულე ავადმყოფთათვის დაარსებულს საავადმყოფოში 1866 წლის ᲗᲔᲠᲔᲛᲘᲡ 4-ის მოსაგონებლად ამ ოქტომბრის 5-დგან შემოღებული იქნება მცხოვრებთა შეღეათისთვის ღამამბიონი მორიგად ყოფნა ბბ. ექიმთა და ბებიათა.

ᲔᲥᲘᲛᲔᲑᲘ:

ᲐᲠᲣᲗᲘᲜᲘᲜᲘ, ორშაბათობით, ხუთშაბათობით და კვირაობით.

ᲙᲝᲠᲝᲜᲘ, სამშაბათობით და შაბათობით.

ᲛᲔᲚᲘᲗ-ᲤᲐᲠᲐᲡᲔᲕᲐᲜᲪᲘ, ოთხშაბათობით და პარასკევობით.

ᲑᲔᲑᲘᲔᲑᲘ:

ᲤᲘᲚᲘᲠᲐᲯᲘᲜᲘᲡ, სამშაბათობით.

ᲑᲐᲒᲘᲜᲘᲜᲘᲡ, ორშაბათობით, და პარასკევობით.

ᲡᲢᲔᲤᲐᲜᲘᲜᲘᲡ, ოთხშაბათობით და შაბათობით.

ᲚᲝᲛᲫᲘᲜᲘᲡ. ხუთშაბათობით და კვირაობით.

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲘᲡᲐᲜᲘ

ᲑᲐᲜᲓᲐ ᲓᲘ ᲚᲐᲢᲝᲜᲘ. გამოჩენილი საფრანგეთის სწრაფელ-მხრბოელი, რომელსაც მეტ სახელად ცხენ-კაცი დარქმეა და რომელმაც სძლია ყველა თავის მეტოქეს პეტერბურგსა და მოსკოვში, ჩამოვა თბილისს, სადაც მოკლე დროს განმავლობაში განაზრახია აქეს ყველას დანახვოს თავისი საინტერესო ხელოვნება. ბ. დ-ლატუში ერთად-ერთი იფრანდა და მსწრაფელ-მხრბოელი, რომელმაც პარიზში 46 ვერსი გაიარა 2 საათსა და 15 წამში და პარიზიდამ ორლეანში, 107 ვერსის მანძილი, 9 საათის განმავლობაში გაირბინა. მის სირბილის დროს სამხედრო მუსიკა დაუკრავს.

მოსკოვში 25 ვერსი 95 წამში გაიარა ცხენთან ერთად და სანაძლეო მოიგო. (1—1)

ᲬᲘᲠᲐ-ᲙᲘᲗᲮᲕᲘᲡ ᲡᲐᲮᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ ᲛᲛᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲛᲪᲘᲚᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ.

„ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲗᲐ-ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲬᲘᲠᲐ-ᲙᲘᲗᲮᲕᲘᲡ ᲒᲐᲛᲐᲪᲘᲚᲔᲑᲔᲚᲘ ᲡᲐᲮᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ ᲛᲐᲠᲗᲕᲘᲡ“. უმორჩილესად სთხოვს პატივცემულ წევრთა, როგორც დამფუძნებელთა, ისე ნამდვილთა, წარმოგზავნონ თავიანთი ფული საწევრო ფული ამა 1884 წლისა, პირველთ ოც-ოცი მანათი, ხოლო მეორეთ—ექვს-ექვსი, შემდეგის აღრესით:

ТИФЛИСЪ. Казначею Общества Распространенія Грамотности среди грузинскаго населенія Георгію Давидовичу Картвелову (Михаиловская улица, собст. домъ). (10—9)

გამოვიდა და იყიდება ყველა წიგნის მაღაზიებში

ᲐᲑᲘᲗᲘᲛᲔᲢᲘᲐ

საბერძნეველოდ სოფლის სასწავლებელთათვის, შედგენილი მიხეილ ზალალ-ძის ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ.

ფასი 80 ბ. გაგზავნით 1 მან. (10—5)

ᲐᲠᲐᲠᲐᲬᲘᲜᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲥᲐᲠᲒᲐᲡᲚᲐᲕᲘ

სასახლის ᲭᲘᲠᲐᲖᲔᲓᲔ, იძლევა ᲭᲘᲠᲘᲗ მაღაზიები, სადგურები განტორარებისა, სავაჭრო სახლებისა და საწყობებისათვის. პირობების შეტყობა შეიძლება ქარგასლის კანტორაში. (25—23)

ᲡᲐᲒᲚᲝᲑᲣᲚᲝ ᲞᲐᲢᲔᲜᲢᲘ PATENT ᲒᲐᲚᲓᲛᲔᲑᲘ

რომელებითაც შეიძლება წერა სულ მსხვილ, უსუფთო ქაღალდზე. ერთად ერთი სასკოლო ინგლისის მაღაზია. იქმენ ᲣᲜᲐᲠᲔᲑᲔᲚᲘ სხვა-და-სხვა გვარი კალამები ᲧᲝᲜᲔᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ—25% იაფად, ვიდრე სხვანი. იქმენ: ᲛᲔᲓᲐᲚᲘᲜᲘ, ᲭᲘᲠᲘᲗᲘᲠᲘᲗᲘᲜᲘ, ᲠᲔᲣᲚᲘᲜᲘ, ᲓᲘᲓᲘ, ᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲜᲘ, ᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲜᲘ-